

Катерина Хом'як

викладач кафедри фінансово-економічної

діяльності та інтелектуальної власності

Тернопільський національний економічний університет

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

На сучасному етапі розвитку суспільства та держави однією з перешкод, яка гальмує реформування економіки та політико-правові перетворення в Україні є проблема корупції. За показниками впливової Міжнародної неурядової організації (Transparency International), яка здійснює оцінку рівня корупції Україна є однією з найкорумпованіших держав світу. Так, за індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) Україна у 2015 році отримала 27 балів зі 100 можливих і посіла 130-ту позицію зі 168 [1]. Тому в умовах сьогодення необхідною передумовою становлення та розвитку ефективної вітчизняної економіки є запровадження ефективних заходів протидії корупції.

На шляху подолання корупції варто враховувати досвід успішних у даній сфері країн, тобто з найнижчим рівнем корупції. До країн, які створили ефективний механізм протидії корупції, можна віднести: Данію, Фінляндію, Бельгію, Сінгапур, Нідерланди, Грузію, Швейцарію, Великобританію, США, Німеччину та ін. Кожна із країн має свої особливості в організації антикорупційної діяльності, але спільними для них є: зусилля щодо організації активної протидії корупційним проявам; створення відповідної правової бази; залучення громадських організацій до протидії корупційним проявам.

Антикорупційна політика Сінгапуру вражає своїми успіхами. Її центральною ланкою є постійно діючий спеціалізований орган по боротьбі з корупцією – Бюро по розслідуванню випадків корупції, яке володіє політичною і функціональною самостійністю. Цей незалежний орган розслідує та перевіряє випадки зловживань серед державних чиновників і в приватному секторі та

повідомляє про них відповідні органи для вживання необхідних заходів. Головна ідея антикорупційної політики Сінгапура полягає в «прагненні мінімізувати або виключити умови, що створюють як стимул, так і можливість особи здійснення корумпованих дій». Це досягається за рахунок цілого ряду антикорупційних принципів, зокрема: 1) оплата праці державних службовців згідно формулі, прив'язаній до середньої заробітної платні успішно працюючих в приватному секторі осіб; 2) контрольована щорічна звітність державних посадовців про їх майно, активи і борги; прокурор має право перевіряти будь-які банківські, акціонерні і розрахункові рахунки осіб, підозрюваних в порушенні Акту про запобігання корупції; 3) велика строгість в справах про корупцію саме відносно високопоставлених урядовців для підтримки морального авторитету непідкупних політичних лідерів; 4) ліквідація зайвих адміністративних бар'єрів для розвитку економіки [2].

Досить розгалуженим у сфері боротьби з корупцією є національне законодавство Великобританії, оскільки певні норми матеріального права, які стосуються праввідносин, що виникають унаслідок вчинення тими чи іншими посадовими особами корупційних дій, можуть міститися у різних актах. З огляду на те, що законодавство у цій сфері не є кодифікованим, існувала певна складність його застосування правоохоронними органами Великобританії.

На особливу увагу у світлі визначення країни, досвід антикорупційної політики якої є найбільш придатним для України, є, на нашу думку, Грузія. Ця країна обрала більш радикальну стратегію протидії корупції – гранично можливе зменшення ролі держави в регулюванні суспільних процесів. Вочевидь, головною метою цих заходів була необхідність докорінно покращити інвестиційний клімат в країні, досягти бурхливого розвитку приватного сектора. Логіка цього підходу передбачала скорочення державного апарату, максимальне роздержавлення власності, реформи податкової та митної систем, створення вільних економічних зон.

На нашу думку, досить чітка й ефективна система боротьби з корупцією, яка спирається на солідну нормативно-правову базу та однозначну підтримку суспільства діє у Фінляндії. Для фінської правової системи не є характерними

закони з використанням терміну «боротьба» з визначенням певного виду злочину. Фінський законодавець закріпив принципи попередження та застереження вчинення злочинів у кожному нормативно-правовому акті, що визначають конкретну сферу діяльності, а не вид злочину. Згідно з положеннями Кримінального кодексу Фінляндії, за вчинення дій, що можуть кваліфікуватися як «корупція», передбачено санкції від штрафу до ув'язнення строком до чотирьох років у залежності від ступеня суспільної небезпеки злочину [3, с. 282].

Україна частково перейняла міжнародний досвід протидії корупції та зробила низку позитивних кроків у бік створення законодавства щодо важливих антикорупційних органів. Так, в Україні створено Національного антикорупційного бюро, Національне агентство з питань запобігання корупції, Антикорупційну прокуратуру. Узагальнюючи практику реформ, які проводяться щодо протидії корупції, слід відмітити Україна знаходиться на правильному шляху. Однак, зважаючи на міжнародний досвід протидії корупції матиме позитивний результат лише в тому випадку, якщо підхід до вирішення проблеми є комплексним та надзвичайно принциповим.

Література:

1. Індекс сприйняття корупції / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transparency.org/cpi2015>
2. Боднарчук О. Г. Сінгапурська модель боротьби з корупцією – приклад застосування ефективної антикорупційної стратегії в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/2_2014/13.pdf
3. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії [Текст]: [монографія] / Є. В. Невмержицький; Академія прокуратури України. – К.: КНТ, 2008. – 368 с.